

Če se še malo dotaknem Haških spalnih naselij je zanimivo tudi to, da nekatere družine prebivajo v plavajočih hišah, ki jih je v številnih kanalih videti veliko. Samo v ulici Soestdijksekade (*kade = pristan*) sem naštel nekaj nad 30 takšnih plavajočih hiš, ki imajo tudi svoje hišne številke in parkirišča.

Promet

V Haagu poteka zelo živahen promet s kolesi. Z njimi se ljudje vozijo v službo, po nakupih in na izlete. Večina koles je opremljenih s plastičnimi zaboji na sprednjih prtljažnikih, v katere ljudje odlagajo kupljeno blago ali osebne predmete, na zadnje prtljažnike pa namestijo še potovalne kolesarske torbe. Me je pa presenetilo, da so skoraj vsa ta mestna kolesa videti kot pri nas tista iz časov stare Jugoslavije. Zelo starinskega videza so, zelo robustna in zelo težka, saj so močni okvirji večinoma izdelani iz precej debelih jeklenih cevi. Večinoma imajo takšne zavore, na kakršne smo pri nas že pozabili. Se še spomnite »torpedo« zavor, ko smo zadnje kolo zavrli tako, da smo na gonilko pritisnili v nasprotni smeri poganjanja? Kar nekaj časa sem potreboval, da sem se znova navadil na ta način zaviranja.

Te sorte so vsa kolesa na levi sliki, ki sem jo posnel pred eno od specializiranih prodajaln. Desna slika prikazuje »tovorno« izvedenko koles, kakršnih je na ulicah Haaga tudi videti v precejšnjem številu. V njih starši vozijo tudi svoje otroke. Po potrebi te transportne zaboje prekrijejo s posebej zanje izdelanimi ceradami. V tem mestu namreč zelo rado dežuje. V glavnem gre bolj za drobno rosenje, ki je zelo pogosto in vsaj zame precej nadležno. Toda ljudje tam ob takšnem rosenju večinoma sploh ne uporabljajo dežnikov. Je pa vožnja s kolesi precej bolj varna kot pri nas, saj so povsod po mestu na voljo široke kolesarske steze. Te so izključno enosmerne in ne dvosmerne kot v Brežicah in nikakor ne potekajo po pločnikih temveč ob njih. Tudi v Haagu ponujajo kolesa na izposajo, vendar ta ne poteka na tako enostaven način kot pri nas, temveč je treba ponje v izposojevalnico, najem pa stane 5 evrov na dan. Zato pa si na podobno sodoben način kot pri nas tam lahko izposodiš zelene mestne mopede, ki so ravno tako namenjeni vožnji po kolesarskih stezah. Samo kartico nasloniš na čitalnik na balanci moped in se pelješ (*slika spodaj*). Na tej sliki je lepo videti, kako široke kolesarske steze imajo. Te niso pobarvane rdeče, temveč zanje uporabijo rdeč asfalt. Še nekaj sem se naučil. Če križišče prečka rdeča kolesarska steza, ima prednost kolesar, če pa kolesarska steza skozi križišče poteka po običajnem črnem asfaltu, velja, če ni semaforja, desno pravilo.

V stanovanjskih četrtih je dobro poskrbljeno tudi za shranjevanje koles. Če je le mogoče, jim namenijo pokrite kolesarnice. Kolesarijo seveda tudi poštarji, vendar jim s sabo ni treba nositi ključev stanovanjskih blokov, da pridejo do nabiralnikov, saj so ti vsi nameščeni na pročeljnih blokov. Najti je tudi samostoječe, kakršne je videti na levi strani spodnje slike.

Zanimiva so tudi stojala za naslanjanje koles. Obstajajo zelo raznolikih oblik in izvedb. Tudi takšnih, že skorajda umetniških, kot jih lahko vidite na spodnji fotografiji, nastali v mestecu Zevenaar v bližini nemške meje. Seveda je pri vseh izvedbah odlagališč za kolesa poskrbljeno tudi za čvrste fiksne elemente, na katere jih lastniki lahko priklenejo. Nezaklenjeno kolo namreč lahko tudi na Nizozemskem kaj hitro postane plen nepridipravov.

Na kolesu na spodnji sliki se lepo vidi, kakšne so te plastične košare oz. zabožki, ki jih je mogoče videti na večini koles. Nogice koles, kar se na tej sliki sicer ne vidi najbolje, so večinoma dvokrake, kot nekoč na motornih kolesih. Zaščite pogonskih verig so praviloma zaprtega tipa, tako da je prava umetnost zamenjati zračnico zadnjega kolesa, kajti operacija snemanja kolesa je zaradi teh zaščit preveč zahtevna. S pomočjo video posnetka na portalu Youtube sem se bil zato prisiljen naučiti menjave zračnice brez snemanja kolesa. Katja je imela v tem času namreč na svojem kolesu kar dvakrat predrto zadnje kolo. Prvega, ki ga je enostavno sneti, pa niti enkrat.

Kdor se po Haagu po opravkih ne vozi s kolesi, se vozi s tramvajem, če govorimo o javnem prometu. Tramvajske proge so praviloma fizično ločene od površin za promet z avtomobili, kar je lepo videti na sliki levo spodaj. Tudi desna slika ne prikazuje železniške, temveč tramvajsko progo. Velik rjav objekt ob progi je tramvajska remiza.

Drugačne kot pri nas so tudi ceste. Spodnja fotografija prikazuje medkrajevno državno cesto, po kateri sva se s Katjo peljala v Cuijk po kuhinjo. Izven naselja je na Nizozemskem hitrost, kot nekoč pri nas, omejena na 80 km/h. Da na ravnih delih ne bi koga preveč zasrbeli podplati in se lotil prehitevanja tistih, ki spoštujejo pravila, so si po sredi ceste omislili pol metra široko zeleno psihološko »barikado«, ki voznike odvrne od želje po vožnji po njej ali preko nje. Pa še lepo se sklada z zelenim okoljem.

Na podeželju je zanimivo opazovati prepletanje starega in novega. Na primer starih tradicionalnih mlinov na veter in novih vetrnih elektrarn.

Kot je videti na zgornjih dveh slikah, je Nizozemska izrazito ravninska dežela. V Haagu in njegovi okolici predstavljajo najvišje »gore« tamkajšnje peščene sipine, ki mesto ločijo od prostranih

peščenih plaž Severnega morja, ki jih prebivalci množično obiskujejo skozi vse leto. V hladnejših obdobjih za sprehode, poleti za sončenje in kopanje.

Pogled z vrha sipine v smeri proti Haagu....

.... in v smeri proti morju. Toliko peska na enem mestu še svoj živ dan nisem videl.

V posezoni prebivalci Haaga proste trenutke radi izkoriščajo za sprehode po peščeni plaži. Otroci uživajo v igranju na pesku, proti večeru pa vsi skupaj opazujejo sončni zahod.

Dober meter širok pas plaže na stičišču peščenih površin z vodo je prekrit z raznovrstnimi odmrliimi majhnimi školjkami, ki jih morje tam odloži na stotisoče.

Prebivalcem in obiskovalcem z nekoliko globljimi denarnicami je namenjeno okrožje, imenovano Scheveningen, ki obenem predstavlja največje nizozemsko obmorsko letovišče. Tudi 7,2-kilometrsko razdaljo do tja sva premagala s kolesi. Haag je sicer razdeljen na osem okrožij, vsako od njih ima svoj grb in svojo zastavo.

Ker sva do Scheveninga prispela šele v mraku, sem si tole zgornjo fotografijo izposodil na spletu. Zaradi korone je bilo v tem času zunaj videti bolj malo ljudi. Nekajkilometrski plaža je sicer precej na gosto posejana z restavracijami, ki pa zaradi tega virusa vse samevajo puste in zaprte. Gostinci so tudi tam na robu propada.

Na zgornji sliki je prikazana ena od številnih restavracij na plaži, zaprta pa je že od izbruha drugega vala virusa. Ravno tako so zaprte tudi restavracije v notranjosti mesta. Povsod je skozi okna videti stole, na mize položene z nogami navzgor. V mestu tako v glavnem obratujejo le kioski s hitro hrano ter restavracije z organizirano dostavo jedi na dom.

Tale kiosk na levi ponuja tradicionalno nizozemsko praznično pecivo, imenovano *oliebollen*. Pri nas temu rečemo miške, na hrvaškem pa jih poznajo tudi pod imenom *fritule*. Večina jih vsebuje rozine, nekatere tudi rum. Fotografija na desni prikazuje lokalček v Scheveningu, ki ponuja raznovrstne ribe. Vanj se sme vstopati le posamično. Kupec si izbere ribo, jo plača, zatem pa zunaj počaka, da mu jo ocvrejo.

Tale trg v starem mestnem jedru je v običajnih časih vse leto povsem zapolnjen z gostinskimi mizami in ljudmi. Na prosto mizo je pogosto treba celo čakati. Zdaj, v teh koronskih časih, ni ne miz, ne ljudi. S Katjo sva ga prečkala kot dva duha. Trgovine so bile v času mojega obiska kljub koronski krizi odprte vse brez izjeme, šele kakšen dan po mojem odhodu so ukrepe brez napovedi čez noč zaostri in uvedli enak režim kot pri nas. To pomeni, da so smele delati le prodajalne z živili. Za to nenadno potezo, ki je razburila mnoge državljane, so se odločili bržkone zaradi tega,

ker je takrat ukrepe močno zaostriala sosednja Nemčija in se je oblast zbala, da se bodo obmejni Nemci zgrnili nad njihove trgovine in prinašali virus.

Kljub temu, da imajo Lidl, Hofer in Spar svoje megamarkete tudi pri njih, patriotski Nizozemci, ki Nemcev tudi sicer ne marajo preveč, raje kupujejo v prodajalnah svojih trgovskih verig, med katerimi sta največja Jumbo (*glavni sponzor kolesarskega moštva našega asa Primoža Rogliča*) in Albert Heijn.

Jumbov megamarket na sliki je že od zunaj videti lepo urejen, visoko raven urejenosti ponuja tudi notranjost. Lidlova prodajalna (*na desni sliki*) pa je od zunaj in znotraj bolj kot ne precej zanikrnega videza. Blagajničarke v tem Lidlu so v glavnem Arabke s svojimi značilnimi pokrivali, površine blagajniških pultov pa nasmetene in nepospravljene in se v nobenem primeru ne morejo primerjati z našim brežiškim Lidlom, ki je po urejenosti in čistoči daleč pred tem nizozemskim. Sicer pa sem v vseh nizozemskih trgovinah zaman iskal jušne rezance, mlince, vegeto, ajvar in podobne reči, brez katerih ni naše kuhinje. Še dobro, da sem rezance prinesel od doma, da sva si s Katjo lahko pripravila tradicionalno slovensko nedeljsko kosilo. 20. novembra je Katja tudi za učence Evropske šole pripravila tradicionalni slovenski zajtrk, medtem ko je ta v Sloveniji zaradi zaprtih šol odpadel. Da tamkaj živéči Slovenci vendarle ne bi ostali brez naših tradicionalnih živil, skrbi spletno trgovsko podjetje Prijatelji.nl, ki naročnike s paketno dostavo oskrbuje s tem, česar v nizozemskih trgovinah ni mogoče dobiti.

Ljudje tudi sicer veliko trgovskega blaga in hrane, kot so na primer pice in pečeni piščanci s pečenim krompirjem in solato ter podobno, pa tudi tehnične predmete, naročajo po telefonu, da zaradi korone čim manj zapuščajo svoja domovanja. To navado so imeli sicer že pred to krizo, kajti zaradi poznega prihajanja iz služb bi jim kuha doma jemala preveč časa. Zdaj si kosila na dom naročajo še tisti, ki so prej kosili v restavracijah. Hrano jim dostavljajo s kolesi, opremljenimi z velikimi zaboji, nekoliko drugačnimi od tistih, ki sem jih prikazal v poglavju o prometu. Še nekaj me je začudilo. Na blagajnah v trgovinah kupca vsakič vprašajo, če želi račun, medtem ko je pri nas lahko celo kaznivo, če kupec zapusti prodajalno brez računa.

Ljudje

Nizozemci–staroselci so precej odprti in prijazni ljudje, vsaj kolikor sem jih imel sam priložnost spoznati in z njimi spregovoriti. Opazil pa sem, da starejšim »domorodcem« ni niti najmanj všeč sedanje stanje, ko velik del prebivalstva Haaga predstavljajo Arabci, Afričani, Indijci ter Kitajci. Tudi Poljaki, teh tudi ne manjka in imajo v lasti precej prodajaln, niso preveč na dobrem glasu. V svojih prodajalnah so prijazni le do svojih rojakov, do ostalih pa pogosto kar odbojno hladni. Celo do ostalih »slovanskih bratov«. Pri spoznavanju, kdo je kdo, sem se naučil tole: Kadar se nekdo na ulici nadpovprečno glasno pogovarja in krili z rokami, je gotovo Poljak/Poljakinja. Kdor je nekaj centimetrov višje rasti od povprečne slovenske in ima spodnjo čeljust pomaknjeno nekoliko navznoter (*pravimo, da ima širok ugriz*) ter z ničemer ne zbuja pozornosti, ta je gotovo izvorni Nizozemec/Nizozemka. V Haagu prebiva kar nekaj slovenskih družin, katerih vsaj en član je zaposlen na Evropskem policijskem uradu – *Europolu* ali na Evropski agenciji za pravosodno sodelovanje v kazenskih zadevah – *Eurojustu*. Največ jih prebiva v okrožju Rijswijk (*izg. Rajsvajk*). Med sabo so povezani s pomočjo spletne povezave »Slovenci na Nizozemskem«, preko katere si med drugim pomagajo z nasveti ali se dogovarjajo za kakšna druženja. Ravno med mojim obiskom Haaga je bil sredi novembra za podpredsednika Eurojusta izvoljen naš Brežičan iz Velike Doline, Boštjan Škrlec, ki sicer v tej agenciji deluje od leta 2017. Nekaj dni po tem njegovem imenovanju sem po telefonu spregovoril z njegovo ženo in mojo nesojeno strelko Bernardo, dobro znanko moje hčere. Malo pred odhodom na severozahod Evrope se je namreč pri meni vpisala v brežiški strelski klub, vendar se zaradi preselitve ni imela priložnost vključiti v proces treniranja.

(Se nadaljuje)